

om selve Bygningen; der savner jeg naturligvis de nødvendige Forudsætninger, jeg er ikke bygningssyndig. Det er mig imidlertid bekendt, at man muligvis kunde afhjælpe Manglen ved at gjøre Forandringer i det nuværende Lokale; men saavidt jeg tror, vil det kun være ligesom at sætte en ny Lap paa et gammelt Klædebon. Jeg tror ikke, at den Besparelse, der foreløbig opnaas ved, i Birkeligheden viste sig at være nogen sand Besparelse; jeg tror, at man før eller senere maa gaa til Nybygninger, og saa kan man lige saa godt springe i det som krybe i det. Men selv om man vilde gaa til denne Udvidelse af de gamle Lokaler, vilde, saavidt jeg har kunnet opfatte det, ikke Afgang for Kvinder derved blive aabnet; for at Kvinders Afgang til Kunstakademiet kan finde Sted, maa der ske Nybygninger. Jeg har engang tidligere i denne Sag udtalt mig om dette Spørgsmaal, og jeg havde særlig Anledning dertil, idet jeg nemlig var opfordret af dansk Kvindefamfund. Jeg skal i ganske korte Træk gjenkalde denne Sags Historie i Grindringen. Det var den 16de Juni 1874, at dansk Kvindefamfund henvendte sig til Kunstakademiet om det Spørgsmaal. Sagen blev fremmet meget hurtigt, Andet kan man ikke sige; thi allerede den 22de Juni afgik Skrivelse fra Akademiet til dets Skoleraad, og den 2den Juli forelaa Akademiets Skole-raads Betænkning. Akademiet holdt da et Ple-nararbejde den 6te Juli, og den 10de Juli kunde Akademiet affende sit Svar til Dansk Kvindefamfunds Bestyrelse. Senere er det blevet mig bekendt, at den høitærede Minister den 16de December f. A. . . . Om Forladelse, jeg ser, at jeg har gjort mig skyldig i en Feil-tagelse. Det var ikke den 10de Juli 1874, men den 10de Juli 1875, at Akademiets Svar afgik til Dansk Kvindefamfunds Bestyrelse, og det var den 16de December f. A., altsaa 1875, at Ministeriet skrev til Akademiet. Jeg veed ikke, hvorvidt denne Skrivelse kan sættes i Forbindelse med den Forhandling, som fandt Sted her den 7de December under Finanslovens 1ste Behandling; men jeg udtalte mig dengang om dette Spørgsmaal, og min Udtalelse findes i Tidenden Sp. 101. Imidlertid blev Sagen sat i Bevægelse, og den 4de Januar 1876 svarede Akademiet Ministeriet. Det Spørgsmaal, som især syntes at være det vanskeligste, var Spørgsmaalet om, hvorvidt Undervisningen for mandlige og kvindelige Elever skulde være fælles eller særlig, og da i hoor høi en Grad. Der blev gjort opmærksom paa, at der var visse Fag, som Kvinderne ikke gav sig af med, f. Ex. Arkitektur. Mærkvaerdig nok gavede de sig heller ikke af med den dekorative Kunst, som det forekommer mig meget vel kunde udøves af dem; men det var nærmest Billedhugger- og Malerkunsten, som de gavede sig af med. Det er ganske rigtigt, at paa de senere Trin bør Undervisningen ubetinget være særskilt; men jeg har

dog ved at gjenemgaa denne Sag faaet det Indtryk, at Akademiet har stillet sig noget for stærkt paa den særlige Undervisning, idet det nemlig vil have den paa alle Trin, og dersom man vil det, saa er det ganske vist, at saa maa der større Plads, større Kræfter og større Midler til. Jeg har hørt udtale om det foreliggende Lovforslag, at de Kvindefoler, som her ere foreslaaede, ikke ere rummelige nok. Jeg er ikke istand til at kunne dømmie herom; men er dette Tilfældet, saa er det jo vel muligt, at man kan hjælpe sig alligevel, naar man ikke lader Undervisningen være i den Grad gennemført særlig, som det synes at være paatænkt af Akademiet. Akademiet har brevvevlet med en Mængde udenlandske Akademier. Jeg skal saaledes nævne, at man har raadført sig med Akademiet eller Kunstskolen i Berlin, med Akademiet i Düsseldorf, hvorfra et Træsnitteri blev anbefalet for Kvinder, samt med Akademierne i Stockholm, Stuttgart, Wien, München, Dresden, St. Petersborg, London og Florents. Det er nu saa længe siden, at jeg har gjenemgaaet denne Brevvevling, at det ikke staa klart for min Hukommelse, hvad Svaret gik ud paa. Det er forøvrigt kun ganske korte Notitser, som jeg har at støtte mig til; men jeg har faaet det Indtryk, at, medens man i St. Petersborg er gaaet meget vidt med Hensyn til den fælles Undervisning — saa vidt, at det vistnok vilde finde den største Misbilligelse, om man gik saa vidt her — er man f. Ex. i Florents gaaet til den modsatte Yderlighed, hvorimod det forekommer mig, at man i London er gaaet en passende Middelvei. Da disse Svar vare indkomne, skrev Akademiet atter til Ministeren. Svaret er dateret den 28de Februar 1876, og det udtales deri, at Akademiet har faaet Bekræftelse paa sin Opfattelse af 4de Januar f. A., nemlig at det vilde være nødvendigt at have en saadan særlig Undervisning. Jeg skal derfor nu for det Første gjøre den Hensigt, om det er rigtigt at gaa saa vidt med Hensyn til Gjennemførelsen af den særlige Undervisning. Naar man gaar formeget ind i en Retning, som jeg maaske tør betegne som lidt sneppet, saa er det tidt Tilfældet, at man netop derved skader, hvad man vilde gaane, og at man saaledes modarbejder sit Formaal. — Jeg skal, forinden jeg slutter, spørge den høitærede Minister, om det kan anses for aldeles sikkert, at Kvinders Afgang til Kunstakademiet vil finde Sted, naar der ydes en Bevilling som den, der her er foreslaaet? Om en saadan Bevilling ydes ved særlig Lov eller paa Finansloven, maa jo naturligvis i den Henseende være et underordnet Spørgsmaal; men jeg tillader mig at rette dette Spørgsmaal til den høitærede Minister, fordi Kvindernes Afgang, da denne Sag engang tidligere forelaa, kun var opstillet som en Mulighed, der kunde følge af Lokalernes Udvidelse. Saa vidt som jeg kan skjønne, er det nu blevet Mere end en Mulighed, nu skulde det